

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo@stm.fi

LAUSUNTOPYYNTÖ AKTIIVIMALLIN LEIKKURIEN KUMOAMINEN STM 058:00/2019

Hallitus on antanut esityksen aktiivimallin leikkurien ja velvoitteiden kumoamiseksi, jonka mukaan aktiivisuutta ei enää seurattaisi eikä työttömyyspäivärahaa leikattaisi 1.1.2020.

Yleinen työttömyyskassa YTK pitää hyvänä esitystä aktiivimallin leikkurien ja velvoitteiden kumoamisesta. Malli on ollut työttömyysetuuden maksajan ja saajan näkökulmasta monimutkainen ja vaikeaselkoinen. Lisäksi se on etuuden hakijat ovat kokeneet sen epäoikeudenmukaisena. Se on kohdellut hakijoita eriarvoisesti riippuen hakijan asuinpaikasta tai iästä.

Etuuden maksajan näkökulmasta mallin käyttöönotto ja soveltaminen ovat aiheuttaneet lisätyötä neuvonnassa sekä etuuskäsittelyssä lain vaikeaselkoisuuden ja byrokraattisuuden vuoksi. Toimeenpanon kuluja on aiheutunut järjestelmämuutoksista ja koulutuksesta.

Lain voimassaolon aikana 2019 elokuun loppuun mennessä aktiivisuuden on täyttänyt noin 51 prosenttia YTK:n etuudensaajista. Noin 49 prosenttia etuudensaajista ei ole täyttänyt aktiivisuutta. Lain voimassaolon aikana ehdot täyttäneiden osuus on laskenut. Vuonna 2018 ensimmäisen tarkastelujakson jälkeen 53,5 % täytti aktiivisuuden ja 46,5 % ei täyttänyt. Alennuspäätöksiä YTK on antanut yli 81 000 kappaletta.

Aktiivimallin kumoaminen aiheuttaa tarpeen järjestelmänmuutoksille, jotka ovat toteutettavissa nopeallakin aikataululla. Lisäksi resursseja tarvitaan voimaantulosäännösten tiedottamiseen asiakkaille sekä henkilökunnan kouluttamiseen. Mallin käyttöönotto ja purkaminen kahden vuoden soveltamisen jälkeen on aiheuttanut ja aiheuttaa kustannuksia maksajille. Muutoksen toimeenpanoa helpottaa se, että omavastuupäivien määrään ei ole esitetty muutoksia. Voimaantulosäännösten vuoksi aktiivisuuden täyttämällä lokakuun alun jälkeen alkavilla tarkastelujaksoilla ei käytännössä olisi enää vaikutusta päivärahoihin. Tämä aiheuttaa hämmennystä ja kysymyksiä työnhakijoiden keskuudessa. Tähän on syytä varautua neuvonnalla ja tiedottamisella.

Aktiivimallilainsäädäntö on malliesimerkki monimutkaisesta lainsäädännöstä, jollaista lain soveltaja ei toimeenpanon kannalta toivo. Saajan näkökulmasta malli on kohtuuton ja kohtelee eriarvoisesti eri tilanteissa olevia työttömiä. Olisi hyvä, jos työttömyysturvallainsäädännön valmistelussa otettaisiin enemmän huomioon myös lainsäädännön vaikutus työttömän elämäntilanteeseen sekä kohtuusnäkökulma.

Loimaalla, 3.9.2019

Yleinen työttömyyskassa YTK

Antti Jokinen
toimitusjohtaja

VT,